

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Йонко Димитров Кунчев, доктор на юридическите науки,
Варненски свободен университет

Относно: представена за публикация студия в EASTERN Academic Journal (ISBN 2367-7384)

Автор на студията: д-р Олга Бориславова Борисова

Тема на студията: „Международни задължаващи инструменти със световен обхват за превенция на ядрения риск, намеса в случай на авария и отговорност за ядрена вреда”

Сред научно-приложните приноси на настоящата студия може да се изтъкне представянето и детайлното анализиране на допълнителните протоколи, които се подписват между Международната агенция за атомна енергия и страните, подписали споразуменията за гаранции. Както правилно отбелязва авторът, основната задача на протоколите е да разширят капацитета на Международната агенция за атомна енергия при откриване на нелегални дейности и недеklarирани ядрени материали, за които споразуменията за гаранциите се оказват недостатъчно ефективни.

Д-р Борисова прави задълбочено изследване на функциите на инспекторите на Международната агенция за атомна енергия и на националните регулаторни органи по отношение на усилията за неразпространение на ядрените оръжия.

Акурантно е разгледана международната юридическа рамка основана върху договорните юридически концепции за международно наблюдение на страните разполагащи с ядрени програми, както и на тези с намерения да започнат. Направеният обзор представя и основната им цел – да се попречи на отклоняването на ядрени материали за криминални цели и незаконно използване, в частност изработване на ядрени оръжия и други експлозивни средства.

Важен научен принос е изводът до който авторът достига, че с развитието на ядрената индустрия се оказва, че дейностите създават рискове със специфичен характер и че дори и при ситуации, в които е достигнато високо ниво на сигурност, появата на ядрени и радиологични инциденти не може да бъде тотално изключена.

Особен интерес и безспорен принос представлява разглеждането на Конвенцията за физическа защита на ядрения материал. Д-р Борисова представя важни изисквания на Конвенцията по отношение на сигурността и чрез исторически метод на изследване проследява изменението на Конвенцията и разширяването на приложното ѝ поле. Авторът правилно констатира, че Конвенцията за физическа защита на ядрения материал създава рамката за ефективно управление на въпросите на ядрената сигурност, а конкретните действия, като съвкупност от технически и организационни изисквания, мерки, средства и методи, насочени към ефективно предотвратяване на неправомерни въздействия и посегателства върху ядрения материал, ядрените съоръжения и радиоактивните вещества, своевременното им откриване и прекратяване и връщане на неправомерно придобит ядрен материал се предприемат от държавите-участници в рамките на националното им законодателство.

В студията коректно е направен извод, че отговорността за ядрената сигурност е национална, на всяка отделна страна и включва превенция и поддържане на ефективен режим на ядрените и други радиоактивни материали и свързайте с тях съоръжения и дейности да са защитени от кражби, съботажи, неоторизиран достъп, незаконен трафик или други злоумишлени действия.

Използвайки сравнителен анализ, авторът разглежда съдържанието и правното действие и на други четири международни конвенции свързани с ядрената безопасност, проследява измененията им, основаващи се на възникнали ядрени инциденти.

Подкрепа заслужава твърдението на д-р О. Борисова по отношение на международното възприятие свързано със съществуващите инструменти, а именно, че те са адекватни и приложими към предефиниране на глобалните проблеми свързани с ядрения риск.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на изложеното по-горе давам своята **положителна оценка** на студията „Международни задължаващи инструменти със световен обхват за превенция на ядрения риск, намеса в случай на авария и отговорност за ядрена вреда“ на д-р Олга Борисова и **препоръчвам публикуването ѝ** в EASTERN Academic Journal -ISBN 2367-7384

РЕЦЕНЗЕНТ :

(проф.дн.Ионко Кунчев)